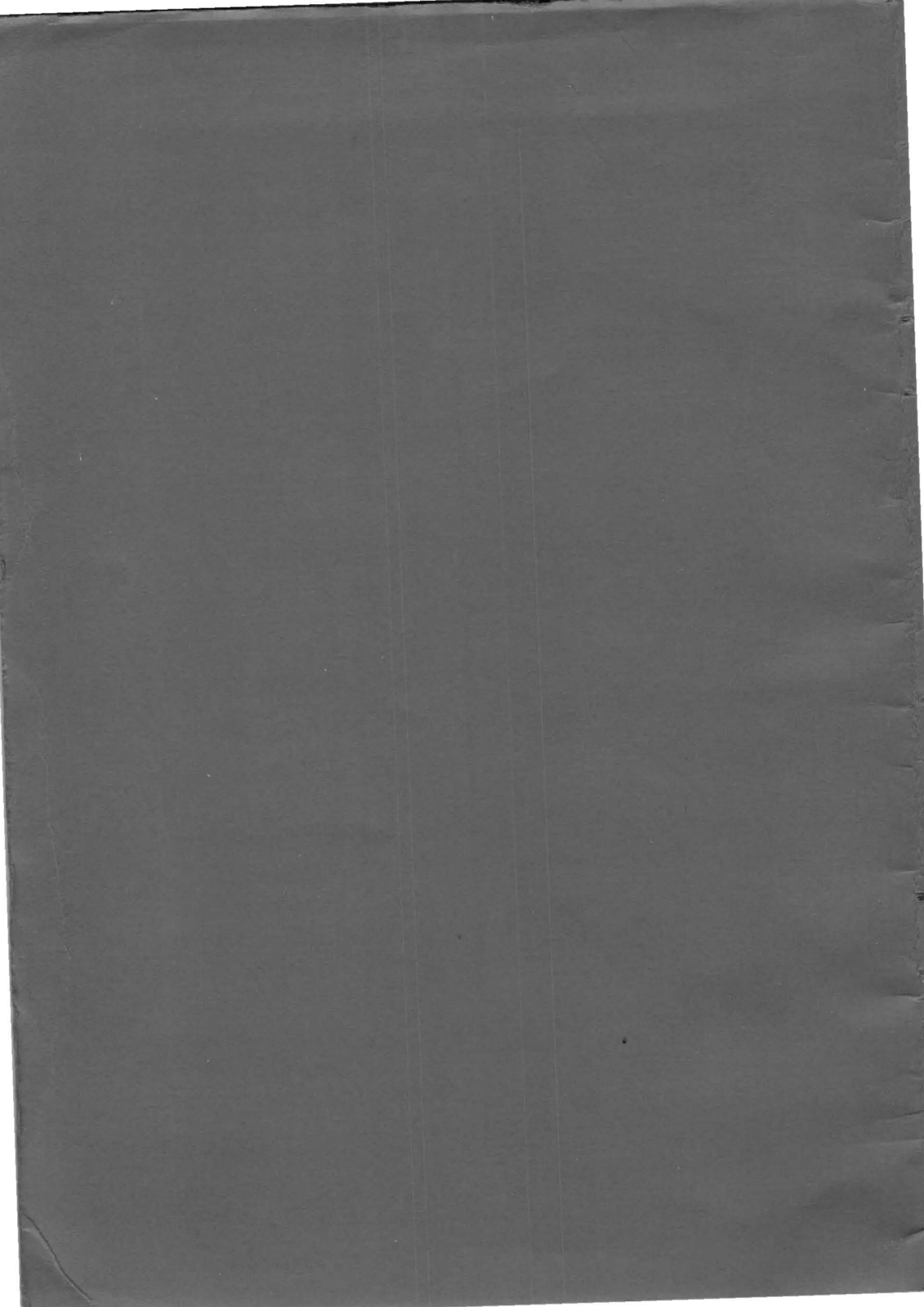

STÄNK

av nåd

Claes Robach

Förord

Ett regn av nåd kunde man kalla hela min levnad. Jag föddes av goda och mycket omsorgsfulla föräldrar. Jag fick ett underbart men svårt yrke. Jag begåvades med en hustru och fyra barn som i varje stund fyller mig med tacksamhet och en stor glädje. Det skulle bli en bok för att skildra allt detta.

Nu är det andra erfarenheter som trängt sig i förgrunden, intryck under vissa skeden, människor jag fått att göra med vid sidan av familjen. Men allt utan anspråk på att vara fullständigt.

Jag beskriver t.ex. vissa händelser i samband med Alnäs' tillkomst men jag skriver inte Alnäs' historia. Jag skildrar några personligheter men det blir bara glimtar. Jag berättar några saker om James Dickson som jag känner till.

Gunnar Wieselgrens namn förekommer i samband med förvärvet av Alnäs. Men jag hoppar över alla andra insatser han gjort, därför att detta inte är en krönika utan ett fragment. Jag har måst strängt begränsa mig. Annars hade det inte blivit något skrivet alls.

Dessa blad är STÄNK ur ett regn av nåd.

MINA UPPVÄXTÅR

Under mina uppväxtår, 1925 - 1935, erbjöd sig många att lösa världens problem. En del hade tydliga totalitära anspråk. I skolan, Östermalms läroverk i Stockholm, fanns en förening som hette Fosterländska ungdomssällskapet. Där hände det att nazister och kommunister drabbade samman med en sådan hetta att jag darrade i hela kroppen. Ett inslag i tidsbilden var rädslan för den "gula faran" d.v.s. att stora skaror från Kina och Japan skulle översvämma Europa. Den österrikiske författaren Richard Coudenhove Calergi drev denna fråga. Han ivrade för ett förenat Europa.

BO GIERTZ

Under denna period av starka intryck framträdde pastor Bo Giertz på skolan. Han höll morgonbön, föredrag under lektionstid då hela gymnasiet var samlat, och han hade föredrag med tillfälle till diskussion på kvällen. Där blev han hårt angripen av ateistiska ungdomar. Han svarade med skärpa och samtidigt ödmjukt.

Giertz' budskap var att människan var kallad av Gud att leva självutgivande efter sitt samvete. Ett exempel på en självisk livsföring var att inte vilja sätta barn till världen - precis samma tanke som makarna Myrdal betonade vid denna tid.

När jag mötte samme Giertz på gymnasistmöten, var det helhetskravet han betonade. Guds lags hela skärpa måste finnas om man skall ha någon anledning att fråga efter Jesus. Men gör man det, finns det förlåtelse. Här finns ett spänningsförhållande som är produktivt.

Det uppstod på dessa gymnasistmöten en stark kamratskap - alla var pojkar - vilket blev alternativ till en gängbildning där jag inte platsade.

För egen del fann jag under dessa möten väg till överlåtelse till Gud och en genomlysning in i alla mina skrymslen i samtal med en lite äldre kamrat som jag fått förtroende för. Han gav mig en liten bibel och där stod det på insidan av pärmen: Den som läser ett stycke varje dag är medlem i "Ficktestamentförbundet." Ja, varför inte? Det första jag gjorde på dagen blev att läsa några verser och be - något som fortsatt utan avbrott i 65 år. Stunden har blivit längre och mer strukturerad med åren.

En följd av allt detta blev yrkesvalet. Vår Herre sade: du ska bli präst och ge det du upplevt till svenska folket, som väl behöver det. CR: Jaha, men hur ska jag klara det, jag som inte kan skriva uppsats ens? Vår Herre: Det viktigaste är att du lyssnar på människor och - om dom vill ta emot det - bistår dem med vad du kan. Talandet ska jag hjälpa dig med. Han hjälpte mig med båda.

Det fanns på gymnasistmötena denna tid en förening mellan intellektuell reda och personlig tro som vann många som ville både tänka klart och leva riktigt.

Den samvaro jag försöker beskriva, formades av personer som Gunnar Hultgren, senare ärkebiskop, Stig Lindholm, senare docent, Ivar Segelberg, senare professor i teoretisk filosofi. Den störste spexmakaren, Arthur von Schmalensee, var redan lektor.

VISBY - UPPSALA

1938 hölls ett stort Oxfordmöte i Visby. Oxfordgruppens initiativtagare, dr Frank Buchman, lanserade där parollen NOR-DEN - FOLKFÖRSONAREN.

Hösten samma år kom ett tiotal studenter från skilda länder till

Uppsala och stannade där för att fortsätta det arbete med universitetsfolk som de påbörjat i Visby. De väckte intresse och ingav förtroende. Men också undran: Varför kommer de hit och har det obekvämt? Några av dem hade en färdig akademisk examen i Oxford. Andra var mitt i sina studier men hade satt av några månader för något de betraktade som viktigt för vår framtid. De menade att Gud gett dem den här uppgiften i Sverige.

Det var vad jag tyckte mig förstå när jag iakttog deras renhet och målmedvetenhet. De hade gott huvud, de hade stil och kunde ha gjort sig i vilket sammanhang som helst. Men nu var de just här. Och de gav ett nytt liv till ett slags människor som vi själva ej kunnat nå.

En av dem hade sålt alla sina aktier för att finansiera det hela.

En kväll hade de ordnat ett offentligt möte för akademiker på Värmlands nation. Inte en stol ledig. Förste kuratorn på Göteborgs nation, Anders Hassler, ledde. Bland talarna var professorer från olika länder.

Jag hade ett samtal med en av de utländska gästerna, en skotte, som kom att betyda en hel del för mig. Vi bad på knä, något som blev en förnyelse av mina relationer både med Gud och andra människor. Jag konfronterade mig med kravet på ärlighet. Har jag stulit? Nej. Var jag sann hemma? Nej. Mamma hade dött och fyra karlar var mycket beroende av varandra. Men mitt sanna jag kände de inte. Det tog mig sex veckor att få modet att tala med pappa. Han blev inte alls arg på grund av mina brister som jag trott, utan gav mig förtroenden tillbaka.

De som engagerats genom andan från Visby träffades varje onsdag morgon en timme i Dekanhuset. Det höll vi på med långt

sedan de tillresta lämnat Uppsala. Initiativet hade gått över på oss.

Utlänningarna reste mycket i Norden. Tack vare dem föddes denna höst ett inhemskt ledarskap som med sin särskilda accent skulle påminna Nordens folk om något som de redan visste: att det går att göra Guds vilja i familjeliv och yrkesliv och att misslyckanden och det som gör ont kan användas till något positivt av Gud, bara man tror det och vill vara med om det.

OXFORDGRUPPEN - MRA

1938 - 39 skedde en febril militär upprustning i Europa. I denna situation kom den tanken till författaren Harry Blomberg att det vi nu bäst behövde kunde uttryckas med orden "moralisk och andlig upprustning." Frank Buchman tog upp detta och lanserade i ett tal 1938 Moralisk upprustning (eng. Moral Re-Armament. MRA), en ny benämning fast tankarna var desamma.

Men i praxis kom betoningen att skifta. Många hade tagit det som det viktigaste att hålla regelbundna samtal om egen och andras andliga utveckling - därav namnet "grupp." Nu kom uppgifterna att bli det centrala. Man kom samman för att göra något. Liksom i förbifarten blev det då tillfälle till tanke-utbyte om "själen." En pietistisk ton kom att få mindre utrymme. Samhällsengagemanget fick mer plats. Detta kom många att känna sig främmande.

Nu har jag berättat något om betydelsen i Uppsala av influenserna från Visby.

I övriga delar av landet hade många kommit i livlig kontakt med vad som pågick genom Oxfordgruppen i England, Danmark och Norge. Prästen Erik Arbin och författarna Harry Blomberg och

Sven Stolpe hade deltagit i s.k. houseparties i olika länder och skrev böcker om saken.

HOWARD BLAKE

I Stockholm hade ett centrum skapats på Hotell Patricia på Vasagatan våren 1938. Amerikanen Howard Blake tog ett ledande ansvar. Han var naturlig och hade många kontakter. Han spelade gärna bridge, ibland utan att säga ett ord en hel kväll om sitt uppdrag i landet. Ruth Söderlund (og. Carlsson), en studentska som tidvis hjälpte till i Blakes hem, berättade att människor fann en sådan kvalitet i hans sätt att vara att de förstod: Han har en hemlighet. Hur man betar sig kan säga mer än vackert tal. En sommar frågade Howard Blake om jag ville följa med honom på en tur till Norrland. Han skulle inbjuda samer till en konferens i Caux, Schweiz. Han ville lämna inbjudan i handen, inte genom ett brev.

SAMER

Det fanns hos många samer en önskan att komma till Caux, ett centrum i Schweiz för en världsomfattande strävan att samla människor som ville skapa fred på grundval av personlig förvandling. Caux hade förvärvats av schweiziska familjer och många av deras vänner som i MRA:s strävanden sett ett hopp för framtiden.

Samer som varit i Caux kom hem och berättade att de mött representanter för urbefolkningar i Nya Zeeland och Australien. Dessa urbefolkningar kände sig respekterade där för vad de ägde i sina traditioner. Samerna kände sig hemma. Det var inte fråga om hur många de var utan om särprägel i den samiska kulturen. Den unge samens John Paul Persson i Hosjöbottnarna i Jämt-

land ville ha en inbjudan.

Sista sträckan före Hosjöbottnarna var vandring i solens hetta en och halv mil. Vattnet ur fjällbäcken smakade underbart. Vi kom mitt i familjens arbetsdag. John Paul klöv för hand flera grova timmerstockar innan vi kunde sitta ner och prata. Det gällde bränsle för elden i lappkåtan. Dit flyttade John Paul och familjen när sommaren kom. Vi bjöds på kaffe med nybakad sockerkaka i sommarvistet, rymligt och ändamålsenligt inrett. Vi inbjöds att stanna över natt.

John Paul for till Caux. Vid återkomsten berättade han att han i Caux erkänt för sig själv hur ont det gjorde när han av de svenska kamraterna i skolan blev kallad "lappdjävul." Han hade kommit underfund med att han kunde bli fri från bitterhet. Nu ville han skaffa sig utbildning och bli socialt verksam. Kunde han avvisa de många frestelserna till bitterhet, skulle han på det bästa sättet kunna verka för att hans folk kunde bidra med sin särpräglade insats av kultur och språk i landet.

Vi for vidare till Malå bland skogssamerna där Bruno Stenberg bodde. Han hade uttryckt stort intresse för det sätt att leva som tillämpades i Caux. Han kunde inte resa. Vi fortsatte mot Arvidsjaur, Jokkmokk, Gällivare, Kiruna och Luleå. I stiftsstadn togs vi emot i biskopsgården av biskop Bengt Jonzon och fru Eva.

BENGT JONZON

Bengt och Eva Jonzon kom i slutet av 1940-talet till Caux. Att det alls var månadslånga konferenser där berodde på att det låg realitet i talet om Guds ledning att förlita sig på. Stället hade aldrig fått denna användning eller kunnat underhållas utan denna realitet.

Att räkna med Guds ledning var i och för sig inte något nytt för

Bengt Jonzon som inför varje predikan och varje förrättning bad om Guds hjälp och vägledning. Men de etiska normer som låg bakom Caux kom Bengt Jonzon att fundera och se sig tillbaka. Han kom att tänka på en del saker som inte varit riktigt som de skulle. Han hade inte tyckt att de varit av den vikt att de borde tas upp på nytt. Men nu påminde Gud honom om det. Han redde ut det och tog de samtal som behövdes. Han ville ha del i detta nya som växte fram och då måste varje sak tillmätas den betydelse Vår Herre gav den. Hans person kom att betyda mycket i många länder.

Bengt Jonzon åtnjöt stor respekt i Luleå stift. Präster och kyrkfolk var hans närmaste medarbetare. Men även i malmfälten lyssnade man gärna på honom. Ett år inbjöds han av Broderskapsrörelsen i Malmberget att tala på deras 1-maj demonstration. När han väl var där för att tala såg han affischer där det framgick att han skulle tala på Arbetarkommunens 1-majfirande. Arbetarkommunens ordförande hade fått se Broderskaparnas affisch. Då sade han till sina medarbetare: Har han klarat av att inviga Folkets Hus, då klarar han väl att tala på vårt 1-majfirande.

Biskop Jonzon var väl medveten om att kyrkans folk behövde moralisk upprustning i bokstavlig mening. Han hade börjat med sig själv i Caux. För Bengt Jonzon var människans insikt om egen brist det som gjorde att hon behövde frälsning. Är man bra som man är, behöver man inte någon Jesus Kristus. Och då blir inget riktigt som det skall för en kristen.

Bengt Jonzon var mig till stor hjälp när jag förlorat ett kyrkoherdeval i Stockholm. Han hade stor erfarenhet av själavård bland präster. Han hade mycket kloka ord att säga som jag tog till mig. Och mitt bekymmer var ur världen.

SYDNEY LINTON

var engelsk präst som tagit tjänstledigt och levde utan regelbunden inkomst för att kunna utföra det han ansåg mest angeläget: att medverka till största möjliga genomslag för det sätt att leva som praktiserades i Oxfordgruppen. Han hade på väggen en åra hängande som han var mycket stolt över. Att vara "A Good Oar", en god roddare, var förenat med stor prestige genom de årligen genomförda roddartävlingarna mellan studenterna i Oxford och Cambridge.

Sydney var en av dem som tidigast introducerade Oxfordgruppen i Norden. Han hade 1935 kommit till Danmark för att förbereda en nationell kampanj med jättemöte i Ollerup som kulmen. Samma år fortsatte han till Norge där möten hölls som präglades av författare och journalister som Ronald Fangen, Fredrik Ramm, Sven Stolpe och Bertil Malmberg. 1938 var han här och deltog i utformandet av den vitt spridda publikationen "Vänd Strömmen" och förberedde Visbymötet detta år.

Han skapade pressagenturen Positiv Press och sände varje vecka pressmeddelanden till många tidningar där de användes flitigt. Oxfordgruppen var för pressen en nationell angelägenhet.

Helst ville han lära känna och sitta och prata med så många redaktörer som möjligt. Därför gick han här i Stockholm upp på redaktionerna i Klara före presstopp och lämnade nyheterna i handen. Det blev många samtal av just det slag han önskat. Han fick vänner inom kåren. Han försökte "träna" mig och jag fick följa med i mån av tid. Jag hade mina studier i Uppsala.

Sydney Linton höll gärna bibelstudier som var livfulla och roliga. Det förekom att någon frågade: Vad ska man göra med synden? Jo: Hate, Forsake, Confess, Restore. (Hata den, lämna den,

bekänna, ställa till rätta) Sådant här betydde reella steg för oss som var med.

De fem C:na fick vi också lära känna som förutsättning för fungerande kontakter: Confidence, Confession, Conviction, Conversion, Continuance (förtroende, bekännelse, omvändelse, övertygelse, fortsättning.) Det sista tycks mig inte minst viktigt. Det förefaller ibland vara en nådegåva som vissa har mer av än andra.

JAMES DICKSON

En person som kommit att föra upp MRA på den offentliga agendan i Sverige, har varit kammarherren och riksdagsmannen James Dickson. Han kom hem från ett besök på en MRA-konferens i Macinac Island, USA, som en mycket annorlunda människa. Att hans attityd till vissa av medmänniskorna hade förändrats framgick glasklart för envar som iakttagit honom det minsta. Det blev en fråga av stort intresse i hans kretsar hur denna förändring kunnat ske. Han fick starkt stöd i sin valkrets där många hade en personlig tro.

När MRA-musikalen "Den försvinnande ön" framfördes på Operan i Stockholm 1955 fanns kung Gustav VI Adolf i sin loge. Hans kammarherre hade rekommenderat pjäsen och för Dickson hade kungen stort förtroende. När James Dickson framträdde i remissdebatten fylldes bänkarna snabbt. Dickson hade stor humor. Han gav ofta en klar moralisk utmaning och det intresserade många.

Genom besök i Caux och många europeiska huvudstäder kände James Dickson många politiker.

När han en gång var i Helsingfors fick han veta att Finland var i behov av ett stort lån och hade ansökt om ett sådant hos Världs-

banken. Men några stormakter bromsade därför att Sovjetunionen utövade påtryckningar på Finlands inrikes -och utrikespolitik. Sedan Dickson talat med finske riksbankschefen reste han på eget initiativ och på egen bekostnad till Bonn och talade med förbundskansler Erhardt och berättade hur det låg till. Erhardt kallade på Tysklands representant i Världsbanken och informerade honom .

Finland fick sitt lån.

MILITÄRER

Många militärer, befäl såväl som meniga, fann i de fyra absoluta normerna, - ärlighet, renhet, osjälviskhet och kärlek - ledstjärnor som gav deras tillvaro ny inriktning och mening. Det gav motivering för självdisciplin och för att stärka viljans makt - båda förutsättningar för att kunna vinna i en stridssituation.

IVAR HOLMQUIST

General Ivar Holmquist hade varit folkkär chef för armén under kriget. Han var pensionerad när han mötte MRA. Det betydde mycket här i landet och ute i Europa när han tog ställning. Med sin kunskap och erfarenhet utövade han stort inflytande här och i andra länder. Han kom att resa mycket och delta i olika manifestationer av internationell karaktär.

Det var genom Ivar Holmquists försorg som tyska militärer kom till Caux och där för första gången efter kriget träffade engelska och franska militärer.

YNGVE EKSTRAND

Som chef för Ostkustens Marindistrikt hade Yngve Ekstrand ett stort operativt ansvar. Han var en av de yppersta representanterna för sjöofficerskåren. Det kom som en chock när han 1951 efter ett anförande på sjöofficersmässen på Skeppsholmen

segnade ned och dog 63 år gammal.

I en minnesruna över honom stod bl.a.: ”På ett område var amiral Ekstrand pionjär, även internationellt sett. Han insåg redan för flera år sedan att det i vår tid tillkommit en ny faktor i demokratins försvar. Förstklassiga vapen och god utbildning är inte nog. För försvarets chefer likaväl som för statsmännen gäller det att vinna gemene mans lojalitet till den demokratiska idé som skall försvaras. Amiral Ekstrand lyckades med det.”

Vid en minnesstund som ordnades i Stockholm yttrade en arbetare: ”Som arbetare har jag alltid varit misstänksam mot militärer. Under de sista månaderna förändrades denna inställning helt allt efter som jag lärde känna amiral Ekstrand som en vän.”

AXEL VON HEIJNE

ansåg att demokratin för att överleva behövde en ideologi. Om man praktiserar kristen tro och människoupfattning radikalt i alla delar av samhället, får detta ideologisk skärpa. Men för att vårt land skall bli sådant krävs en gigantisk folkuppfostrande insats. Värnplikten borde vara en del av den.

På ett intelligent och medryckande sätt framlade Axel von Heijne denna uppfattning i sin undervisning på Karlbergs krigsskola, vid Infanteriskjutskolan och på många regementen runt om i landet.

I Oscars församling, där jag länge tjänstgjorde, fanns ungdomsklubbar där von Heijne var en gärna sedd talare. Han orienterade om världsläget för dagen. Och redde ut många oklarheter som tidningarna var svaga att ge korrekt information om. Vi - såväl ledare som ungdomar - hyste en varm beundran för honom. Det förenade många av oss kring hans bår vid hans be-

gravning 1998. Han samlade på ett ganska unikt sätt militär sakkunskap, genuin kristen tro och vänskapens enkelhet i sin person.

PRÄST I SKÅDESPELARKOSTYM

Som framgår av dessa blad har MRA's budskap ofta iklänts teaterpjäsens form. Genomslaget för den dramatiska gestaltningen är mycket större än för den talade. En pjäs som krävde mycket liten scen var "The Boss" , "Chefen". Den sattes upp på Alnäs av Leif Kongsrud, själv skådespelare, tjänstledig för MRA. "Chefen" var skriven av engelsmannen Peter Howard och avhandlade problem inom industrin. Jag fick förtroendet att spela rollen av "The Subversive Force" d.v.s. en som opponerade mot allt bestående. I pjäsen hade jag min vardagskostym.

En sommardag for jag ut till Österskär, där Oscars församlings sommarhem för gamla låg, för att hålla andakt. Väl i Österskär beslöt jag mig för att besöka en person som bara för någon vecka sedan varit på en föreställning av "Chefen." Han tillhörde höjdarna i Arbetsledareförbundet. Det kunde vara intressant att höra vad han tyckte om vår skildring av frågor som för honom ständigt var aktuella.

Jag kände mannen ganska väl och vi hade samtalat mycket. Jag hade samma kostym som vanligt - jag brukade inte bära prästkrage i vardagslag. Nu ringde jag på hans dörr. Han öppnande. Han hälsade inte välkommen. Utan stirrade på mig som på en främling och tog flera steg tillbaka. Så småningom mjuknade han och sade: Är det inte Claes Robach? Jag tyckte först att det var den där otäcka karln jag sett i "Chefen" och honom ville jag inte något med att göra.

ÅKE OCH MÄRTA WETTERLIND

Till dem som allra tidigast under 1930-talet omsatte Oxfordgruppens levnadssätt i handling hörde Åke och Märta Wetterlind. Åke var VD i den anrika textilfirman Josef Wetterlind AB och i Sidenkonfektion AB och Märta var tidvis handeldare för sömmerskorna.

Denna tid var Oxfordgruppen något aktat och välkänt i England. Då kom rätt många därifrån hit för att sprida upplysning och finna en strategi. Många av dem var akademiker. De lärde sig danska, norska och svenska och rörde sig på egen hand var som helst i Norden. Någon enda hade egna tillgångar att falla tillbaka på. De flesta levde i apostolisk fattigdom. När det gällde "kläder, föda, hus och hem och allt det jag till livets uppehälle behöver" (Luther) så höll det Wetterlindska hemmet flera av dessa män och kvinnor med detta.

I en våning på Drottningholmsvägen 1 bodde 1952 Sven och Rakel Fraenki, tjänstledigt lärarpar. Med dem bodde tidvis Gunnar Wieselgren, pol. mag., som avstått från möjligheten att göra karriär. Han ville ägna sig åt det som är poängen med MRA: att Guds ledning och moraliska normer skall bli vägvisare i den enskilda människans, samhällets och folkens liv. Han hade arbetat i många länder men trodde att nu var det Guds mening att han skulle stanna i Sverige.

1952 hade ett femtiotal industrier haft delegationer i Caux. Det började med att Husqvarna Vapenfabrik beslöt sända en grupp arbetare och tjänstemän. Företaget bjöd även hustrurna. Andra företag följde snabbt i spåren. Många av kontakterna mellan företagen och Caux gick via våningen på Drottningholmsvägen. Den var vårt centrum.

ALNÄS

En dag sade Åke Wetterlind: Med det arbete ni gör skulle ni ha ett mer representativt ställe som knutpunkt. Han tittade på annonser och inbjöd oss att komma och besiktiga olika objekt. En dag gick vi runt på Alnäs som stått tomt i många år och var rätt nerslitet.

Frågan om ett ev. köp av Alnäs diskuterades över hela landet och meningarna gick djupt isär. Det blev en rådplägning på Drottningholmsvägen. Åke sade: Jag lägger 25.000 kr i botten. Stället kostade 275.000. Det fanns inte några klara linjer i argumenterandet som följde och som stundtals gick upp i falsett. Alla tänkbara synpunkter kom fram. Men man behövde åtminstone dra några slutsatser av dessa första timmars samtal. Och för det samlade sig alla och satt tysta, rätt länge. En del skrev i sina anteckningsböcker för att inte förlora något som kunde vara en gudomlig tanke.

Så var det dags att berätta vad man tänkt. Den genomgående tanken hos alla som yttrade sig var: Vi skall förvärva Alnäs. Olika idéer om finansiering och annat praktiskt kom fram men i huvudfrågan rådde fullständig enighet. Det är sådant som man ser tillbaka på med förundran.

Några dagarsenare "fick" Gunnar Wieselgren i sin morgonstillhet: "Pengarna för Alnäs finns. De kommer till oss före årsskiftet". Åke räknade med att de nog kunde komma in under loppet av 1953. Det fanns ju människor runt i landet som kanske kunde ställa upp så att ett lån inte blev så dyrt. Säljaren ville ha betalt vid tillträdet som avsågs bli den 1/1 53. Åke och Gunnar var båda bestämda i sina uppfattningar. De slog vad. Gunnar vann.

Lennart Bergwall, arkitekt SAR, deltog i att ge form och färg åt

inredningen som nu skulle restaureras och delvis byggas om. Miljön skulle vara ljus och luftig, inte kinesiska tapeter och tung boasering. Särskilt i matsalen där gäster alltid kom förr eller senare, skulle allt göras nytt, stolar med hemvävt tyg, gardiner, bord, takarmatur, tavlor. Statsmän skulle känna sig hemma lika väl som arbetare, äldre såväl som yngre.

I april 1953 behövde man börja bearbeta trädgården. Då kom Erik Engdahl, chef för Archimedesfabriken i Sundbyberg, (Elektrolux) ut med några tjänstemän och arbetare, bland dem verkstadsklubbens ordförande, Herbert Jonsson, och jobbade en lördagseftermiddag. Vid téet efter avslutat arbete framför brasan i biblioteket hade vi ett fint samtal som jag minns än i dag. Där trivdes alla.

JIM OCH TOVE COOPER

Sommaren 1953 skulle Fria Fackförenings Internationalen ha årskongress i Stockholm. Skulle Alnäs, som nu höll på att komma i ordning, kunna ha någon betydelse för att hjälpa till med något där? - Underlätta samtal, föra personer närmare varandra som hade svårt att samarbeta, bidra till en god atmosfär? Sådant hörde till syftena med att skaffa huset. Men vem kunde ha tid och förutsättningar att ta hand om Alnäs och vara värdfolk denna tid? Tankarna gick i riktning mot den skotske läkaren James (Jim) Cooper och hans danskfödda fru Tove.

Jim Coopers far hade varit gruvarbetare nära Edinburgh. Under sin uppväxt upptäckte han hur arbetslöshet slet sönder människor och berövade dem deras värdighet. När han kom till universitetet för att läsa till läkare anslöt han sig till Frank Buchmans team. Senare kom han till USA där han dels praktiserade som doktor, dels arbetade med Buchmans folk .

Efter kriget reste Jim med en stor grupp i Tyskland, särskilt i Ruhr, bland kolgruvornas och industrins folk för att hjälpa till att bygga upp demokratin. Senare kom han till Wales där han åtföljde MRA-skådespelet "Den glömda faktorn" som tog sikte på konflikter inom arbetslivet och skildrade problemlösningar som hämtats ur verkligheten.

Jim och Tove besvarade vår inbjudan jakande. De hade just gift sig och Alnäs blev deras första gemensamma hem.

I Alnäs' sammanhang fanns en bred erfarenhet av samhällslivet representerad både från arbetarsidan och tjänstemannasidan. Jim och hans vänner gick ut på stan och träffade kongressdelegater och inbjöd dem till en måltid i ett svenskt hem. Det blev många fina samtalsstunder och personer från fjärran länder kom varje dag.

En delegat från ett varmt land hade blivit inkvarterad i ett hotellrum där det varken fanns bad eller dusch och han var van att duscha varje dag. På Alnäs gick det att få dusch och dit kom han dagligen.

När kongressen närmade sig slutet kom en malaysier och gav Cooper ett etui med kaffeskedar i äkta silver. Det var ett tack för allt han fått vara med om på Alnäs alltsedan konferensens början. Men bakom detta låg en annan historia.

Skedarna hade en svensk givit malaysiern för att han hade fått hjälp med att bestämma sig för att sluta dricka. Tack, men detta skall inte jag ha, sa malaysiern. Det skall gå till dem ute på Djurgården som hjälpt mig att föra samtalen med dig.

Svensken hade malaysiern kommit i kontakt en kväll när han

tillsammans med några svenska vänner åt middag på en restaurang. När svensken blev alltmer berusad gick malaysiern fram till honom och frågade: Har du inte fru och barn hemma? Jo, visst har jag det, sade svensken. Varför sitter du då här? För att det alltid blir bråk när jag visar mig. Malaysiern och svensken hade senare talat mycket med varandra och då hade svensken bestämt sig för att sluta dricka.

Denna tid var Jim Cooper med sin arbetarbakgrund, sin andliga erfarenhet och sin kärlek till människor just den värd Alnäs behövde. Och hans hustru Tove, fullfjädrad husmor, med starkt utvecklat sinne för hur man har omsorg om människor en överdådig husmor.

Malaysiern blev med tiden ordförande i Fria Fackförenings Internationalen.

JOHN SÖDERLUND

Vid slutet av 1950-talet utvalde Transportarbetareförbundet Stockholm som platsen för sin kongress. John Söderlund var då ombudsman hos Transports lokalavdelning i Norrköping. Han utsågs att ingå i en arbetsgrupp som bl.a. hade till uppgift att försöka ena två fraktioner inom förbundet som låg i strid med varandra. De aktuella frågorna diskuterades många gånger inom kongresslokalernas ram. Men man kom ingenstans.

John frågade på Alnäs: Kunde arbetsgruppen komma till en måltid och därefter sitta i biblioteket och arbeta så länge det behövdes? Jo visst, det gick fint. Tiden gick och samtalen gick litet djupare än vanligt. Miljön var vacker och vänlig. Inga störningar utifrån, ingen press. Man kunde gå i trädgården och hämta luft. Det blev en extra kopp kaffe. John själv berättade vad som

hänt honom när han blev helt igenom ärlig, något han inte gärna spred ut hur som helst. Det var ett förtroende.

I denna atmosfär fick saker och ting sina rätta proportioner. Arbetsgruppen enades om en skrivning. Den blev senare hela kongressens. Problemet med oenigheten var ur världen.

EN NORRMAN I TYSKLAND

Norrmannen Leif Hovelsen var starkt engagerad i motståndsrörelsen under kriget. Han blev torterad svårt för att röja medarbetare. Han teg. Ur djupet av sitt hjärta hatade han torterarna. Men när freden närmade sig började han undra om detta hat inte stod i vägen för honom att vara med om att bygga upp något nytt efter kriget. Han kom att tänka på en som sagt: Fader, förlåt dem. De vet inte vad de gör. Han förlät sina torterare.

På inbjudan av tyska politiker kom i oktober 1948 250 människor från skilda länder med en erfarenhet av personlig förvandling i bagaget till ett Tyskland i ruiner för att hjälpa till med att återuppbygga landet. De förde med sig MRA-skådespel som "Den goda vägen" och "Den glömda faktorn." Leif Hovelsen var en av dem som deltog i aktionen som spände över lång tid.

I boken "All verden venter" berättar Hovelsen om sina sammanträffanden med arbetarna i Ruhr, ett av Tysklands viktigaste industriområden. En kväll deltog han i möte sammankallat av en av det kommunistiska partiets veteraner, Max Bladek. Det blev en djupgående diskussion och det framkom snart att Bladek syftat till att omintetgöra MRA:s försök att påverka utvecklingen i Ruhr.

En som tog till orda var en fabriksägare från Canada. Han sade bl.a. "Jag kan förstå hur den hårdkokta materialismen hos män-

niskor som mig speglas i den bitterhet som finns hos vänstergrupperna." Han berättade om hur han förvandlats och om hur det därigenom tänts ett nytt hopp hos arbetarna i hans båda fabriker.

Mötet varade i fyra timmar. När de var på väg att lämna lokalen sade Max Bladek. "Kapitalismen är tesen. Kommunismen är antitesen. Det som ni har tagit hit är kan-ske syntesen." Alla såg senare MRA-skådepelet Den glömda faktorn.

Bladek åtföljde Hovelsen till Caux följande sommar. Även Paul Kurowski, utbildare av funktionärer i kommunistpartiet, var med i Caux. Efter någon tid där sade Kurowski: "I 26 år har jag sjungit Internationalen. Detta är första gången jag ser den levas."

Sedan muren fallit har Leif Hovelsen tillsammans med människor från många länder varit verksam i östblocket.

TILLÄGG

Stillhet

Frank Buchman, Oxfordgruppens upphovsman sade: "När människan lyssnar, talar Gud. När människan lyder, handlar Gud." I enlighet med dessa grundtankar har människor tagit för vana att börja varje dag med en stund av stillhet för att utöva självrannsakan och för att ställa in sig på vad Gud har att säga inför dagens uppgifter. Man praktiserar stillhet inför viktiga avgöranden. När meningarna går isär kan gemensam stillhet vara ett sätt att finna vad som är rätt i stället var att argumentera om vem som har rätt.

Förvandling

Ordet används som beteckning för den sinnesändring som sker när jag låter Guds vilja bli viktigare än min.

Vinna människor

Nathan Söderblom telegraferade en gång till Frank Buchman: "Ni arbetar med det enda som verkligen betyder någonting i religion och liv, Kristi absoluta herravälde i våra hjärtan, ord och gärningar. Ett liv förvandlat betyder mer än massor av predikningar" Att söka förmedla till andra det man själv funnit är en av huvudpunkterna i det sätt att leva som MRA innebär.

Folkförsoning

var ett dominerande tema vid mötet i Visby 1938.

"Hope In The Cities" är för närvarande ett omfattande program för samverkan mellan människor av skilda raser och folk. Det började som en marsch med färgade och vita i Richmond, USA, då man tillsammans besökte platser som blivit beryktade genom rasbråk. Man tog emot och gav förlåtelse. Det har motsvarighe-

ter i England och Norge.

I ett USA-baserat forskningsinstitut, Center for Strategic and International Studies (CSIS), har man funnit att religionen betyder mer än man trott för att lösa konflikter mellan folk. En av institutets rapporter ” Religion - The Missing Dimension of Statecraft ” redovisar tio fall av konfliktlösning. I två av fallen anges Moralisk upprustning som en avgörande aktör.

Moralisk upprustning

är ett sätt att leva, Det präglas av att man söker ställa sig under ledning av Gud och har som riktlinjer för livet fyra absoluta moraliska normer, ärlighet, renhet, osjälviskhet och kärlek.

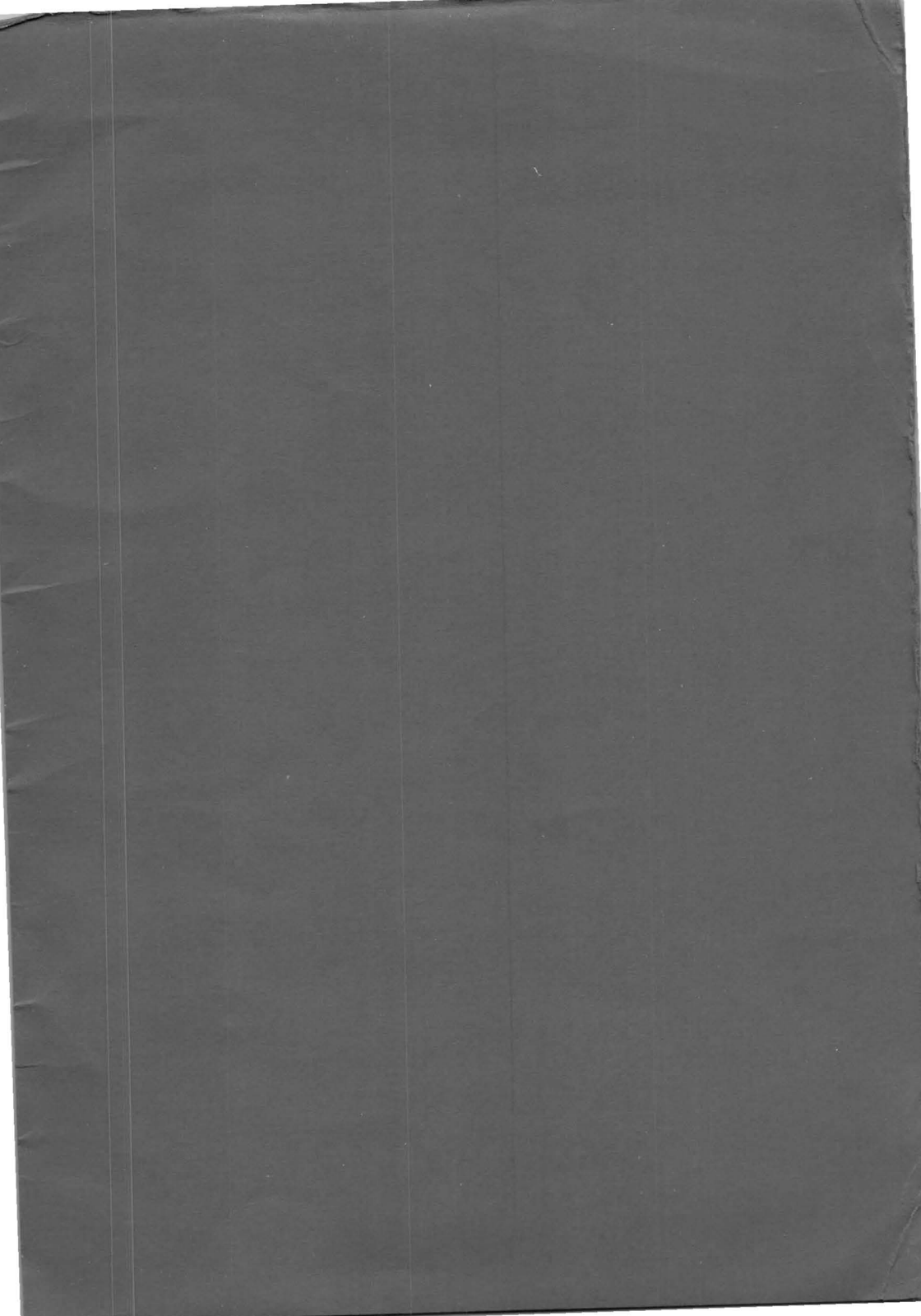
Man kan inte begära inträde eller utträde i Moralisk upprustning. Det förs ingen medlemsförteckning. Det har ingen som helst struktur liknande ett samfund. Det har ingen kompetens att uttala åsikter. Det gör enskilda personer. För att kunna förvalta gåvor finns också en juridisk person. Men denna juridiska person styr inte vad som görs. Det beror på enskilda människors tro och övertygelse.

Moralisk upprustning är ett engagemang för att förändra världen och man börjar med sig själv

Caux

Stor fastighet i byn Caux på alpslutningen ovanför Montreux i Schweiz där det sedan 1946 hålls månadslånga MRA-konferenser sommar som vinter. Att kunna mötas som privatpersoner helt informellt har gjort det möjligt för människor i officiella positioner att komma till tals. Personer som inte skulle komma på tanken att träffas i vanliga fall, har mötts och därigenom har oväntade problemlösningar blivit möjliga.

23.

BO GIERTZ	2
OXFORDGRUPPEN/MRA	5
SAMER	6
BENGT JONZON	7
SYDNEY LINTON	9
JAMES DICKSON	10
MILITÄRER	11
ÅKE OCH MÄRTA WETTERLIND	14
ALNÄS	15
JIM OCH TOVE COOPER	16
JOHN SÖDERLUND	18
EN NORRMAN I TYSKLAND	19
NATHAN SÖDERBLOM	21